Жоба туралы қысқаша ақпарат

Жоба аты	AP23489355 – Қоғамдық тарих әдістерін пайдалана отырып, Қазақстан тарихындағы танымал әңгімелерді жаңғырту
Жоба өзектілігі	Мемлекеттік саясаттың стратегиялық міндеттерінің бірі - Қазақстан халқын топтастыру мақсатында этникалық және ұлттық бірегейлікті нығайту. Бұл үдерісте мемлекеттің дәйекті тарихы мен халықтың дәстүрлі мәдениетін насихаттау маңызды рөл атқаруы тиіс. Бұл үдерісте мемлекет тарихының шынайы мазмұнын және халықтың дәстүрлі мәдениетін кеңінен насихаттау ерекше маңызға ие. Президент Қ. Тоқаев ұсынған «Жаңа Қазақстан» тұжырымдамасы тарихи тәжірибеге терең сүйене отырып, саяси және экономикалық реформаларды жүзеге асыруды көздейді. Бұл тәжірибе Қазақстан азаматтарының қоғамдық санасына белсенді түрде енгізілуі тиіс. Осы міндеттерді іске асыруда көпшілік тарих маңызды рөл атқарады. Ол қазақстандықтардың тарихи білімі мен түсініктеріндегі олқылықтарды толықтырып қана қоймай, тарихи жадыны өткен жылдардың мифологемаларынан арылтудың және заманауи, салауатты қоғамды қалыптастырудың жалпыұлттық стратегиясын табысты жүзеге асырудың берік іргетасына айналады.
Жоба мақсаты	Жобаның түпкі мақсаты - Қазақстанның ақпараттық кеңістігін тарих пен қазақ мәдениеті туралы қолжетімді әрі танымал формада ұсынылатын мәліметтермен байыту. Бұл өз кезегінде ел халқының әртүрлі әлеуметтік топтары арасында оң тарихи жадты, ұлттық патриотизмді және мемлекеттің болашағына деген азаматтық жауапкершілікті қалыптастыруға мүмкіндік береді.
Жоба міндеттері	1. Қазақстан тарихы мен мәдениеті бойынша ғылыми әдебиеттерді зерделеу және талдау, Қазақстан Республикасы халқы мен әлемдік қауымдастыққа танымал ету мақсатында деректерді іріктеу; қазақ тарихы, этнографиясы және фольклоры бойынша кеңестік кезеңге дейінгі басылымдарға жалпы шолу жасау; кеңестік тарихнамадағы қазақ халқының тарихи өткеніне қатысты негізгі тұжырымдамаларды талдау. 2. Әлемнің ірі зерттеу орталықтарында жария тарихты жазу және оны танымал етудің халықаралық тәжірибесін зерделеу; отандық тарих пен дәстүрлі мәдениетті насихаттау тетіктерін әзірлеу. 3. Зерттеудің мақсаты, өзектілігі және қол жеткізілген нәтижелері туралы ақпаратты тарату мақсатында әл-Фараби атындағы ҚазҰУ тарих факультетінің сайтында веб-парақша құру. 4. Қазақстан тарихының маңызды кезеңдері бойынша, палеолиттік тұрақтардан бастап ортағасырлық кезеңге дейінгі аралықты қамтитын, жазбаға дейінгі тарих кезеңдерінің хронологиясын бейнелейтін ақпараттық мәтіндермен толықтырылған 5 интерактивті карта сериясын әзірлеу. 5. Қазақстан тарихының негізгі кезеңдері, көрнекті тарихи тұлғалар және дәстүрлі мәдениет бойынша 12 ғылыми-көпшілік брошюрадан тұратын серияны баспаға дайындау.

	6. Белгілі тарихшылар мен антропологтармен сұхбаттарға арналған сценарийлер әзірлеу және оларды жазып алу. 7. Ежелгі мәтіндерден, әдеби шығармалардан, ауызша халық шығармашылығынан, сондай-ақ шетелдік және қазақстандық авторлардың еңбектерінен алынған үзінділер негізінде көлемі 10 б.т. болатын қазақтардың тарихы мен мәдениеті бойынша хрестоматияны баспаға дайындау. 8. Қазақтардың вербалды және мінез-құлықтық этикеті жөніндегі анықтамалықты баспаға дайындау. 9. Жоба тақырыбы бойынша рецензияланатын шетелдік басылымдарда 2 мақала немесе шолу және ҒЖБССҚК ұсынған отандық басылымдарда 4 мақала жариялау. 10. Қазақстанның маңызды тарихи оқиғаларына арналған коммеморациялық іс-шаралардың сценарийлерін әзірлеу бойынша әдістемелік нұсқаулық дайындау. 11. Қазақстан Республикасының жетекші жоғары оқу орындарының бірінде осы сала мамандарын терең даярлауға арналған жария тарих бойынша білім беру бағдарламасын әзірлеу.
Күтілетін және қол жеткізілген нәтижелер	Қазақстан тарихы мен мәдениеті бойынша ғылыми әдебиеттер зерделеніп, талданды. Бұл жұмыс Қазақстан Республикасы халқы мен әлемдік қауымдастыққа танымал ету мақсатында қажетті деректерді іріктеуге бағытталды. Аталған материалдар хрестоматия құрамына енгізілді. Кеңестік тарихнамадағы қазақ халқының тарихи өткеніне қатысты негізгі тұжырымдамаларға талдау жасалды. Зерттеу нәтижесінде тарихи ғылымның орталық биліктің идеологиялық бақылауы мен ықпалында дамығанына, барлық тарихи кезеңдерге формациялық теорияға негізделген бірыңғай тұжырымдамалар тән болғанына қарамастан, Қазақстанның ортағасырлық деректануы саласында елеулі ғылыми нәтижелерге қол жеткізілгені анықталды. Осы қорытындылар негізінде ғылыми мақала жарияланды. Әлемдік тәжірибе зерделеніп, Қазақстан жағдайына бейімделген отандық тарих пен мәдениетті танымал ету тетіктері әзірленді. Бұл нәтижелер әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-де жария тарих саласында мамандарды терең даярлауға арналған білім беру бағдарламасын әзірлеу барысында пайдаланылды. Жоба нәтижелерін тарату мақсатында http://kazakhpublichistory.tilda.ws/ веб-парақшасы құрылды. Аталған платформа зерттеу тобы дайындаған негізгі жұмыс кезеңдерін, ғылыми жарияланымдарды, есептер мен визуалды материалдарды ұсынуға арналған ашық алаң болып табылады. Италиядағы ең көне жоғары оқу орындарының бірі — Римнің Сапиенца университетіне (Sapienza — Università di Roma) іссапар жүзеге асырылды. Іссапар барысында жария тарих тұжырымдамасымен және Italian Association of Public History ұйымының қызметімен танысу мүмкіндігі туды. Бұл тәжірибе өткенді ұғыну арқылы азаматтық сананы қалыптастыру құралы, сыни талдау тетігі, әлеуметтік бірлікті нығайтудың негізі, мәдени индустрия мен туризм ресурсы, сондай-ақ тарихи мифологизация

	мен қоғамдық сананы манипуляциялауға қарсы тиімді құрал ретінде жария тарихтың маңызын айқындады. Аталған нәтижелер ҚазҰУ-де жария тарих бойынша білім беру бағдарламасының мазмұнын әзірлеуге негіз болды. Қазақстан тарихының маңызды кезеңдерін қамтитын — палеолиттік тұрақтардан бастап ортағасырлық дәуірге дейінгі — жазбаға дейінгі кезеңдердің хронологиясын бейнелейтін ақпараттық мәтіндермен толықтырылған 5 интерактивті карта әзірленді. Бұл карталар арнайы құрылған веб-сайтта орналастырылды. «Reimagining Identity through the Politics of History: Non-nationalist Discourse on Defining Victims of Stalinism in Kazakhstan» тақырыбында баяндама Central Eurasian Studies Society және European Society for Central Asian Studies ұйымдарының «Геосаясат, көші-қон және Орталық Еуразиядағы бірегейліктер» атты бірлескен конференциясында (Лиссабон) ұсынылды. Баяндамада Қазақстанда Саяси қуғын-сүргін құрбандарын толық ақтау жөніндегі мемлекеттік комиссия материалдары негізінде сталинизм және оның құрбандары туралы тарихи жадтың ненационалистік ұлт қалыптастыру дискурсы аясында қалыптасуы таныстырылды. Қазақстан тарихының негізгі кезеңдері, көрнекті тарихи тұлғалар және дәстүрлі мәдениет бойынша 12 ғылыми-көпшілік брошюра жарық көрді. Белгілі тарихшылар мен антропологтармен жүргізілген сұхбаттар негізінде 10 бейнеролик дайындалып, профессор Кундакбаевамен бірге «Прошлое для каждого» атты YouTube арнасына орналастырылды. Қазақтардың тарихы мен дәстүрлі мәдениетіне арналған, ежелгі мәтіндерден, әдеби шығармалардан, ауызша халық шығармашылығынан, сондай-ақ шетелдік және қазақстандық авторлардың еңбектерінен алынған үзінділер негізінде құрастырылған, көлемі 10 б.т. болатын хрестоматия баспаға дайындалды. Дәстүрлі қазақ қоғамында қабылданған мінез-құлықтық және вербалды нормаларды қамтитын, көлемі 3 б.т. қазақ этикеті жөніндегі анықтамалық жазылу үстінде. 2026 жылғы 11–12 мамырда Люксембург университетінің (Belval кампусы) Luxembourg Centre for Contemporary and Digital History (C2DH) орталығында өтетін «Citizen Participation in History and Heritage Production» халықаралық конференциясына берілген өтінім рецензенттер тарапынан мақұлданып, ресми шақырту алынды. Қазіргі уақытта конференцияға арналған баяндама дайындалуда. Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-де жария тарих саласы бойынша мамандарды терең даярлауға арналған білім беру бағдарламасы әзірленіп, апробациядан өтуде. «7М02210 – Тарих» білім беру бағдарламасының екінші курс магистранттары үшін оқу жоспарына 103982 «Көпшілік тарих» пәні енгізілді.
Зерттеу тобы мүшелерінің аты-	Кундакбаева Жанат Бековна ResearcherID: N-7439-2014

жөні, идентификаторлары (Scopus Author ID, Researcher ID, ORCID, бар болса) және сәйкес профильдерге сілтемелер	ORCID: https://orcid.org/0000-0003-3074-6332 Scopus Author ID:57188835180 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57188835180 Тасилова Назия Айтбаевна ORCID: https://orcid.org/0000-0002-9777-1893 Scopus Author ID: 59733279700 Tassilova, Naziya Aitbaevna - сведения об авторе - Scopus Preview Ноянов Еділ Ноянұлы ORCID: https://orcid.org/0000-0002-6732-1998 Scopus author ID: 57210898286 https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57210898286 Қабдолдина Керім Қуанышқызы ORCID: https://orcid.org/0000-0002-6703-6871 Нұратай Айгуль Асхатқызы ORCID: https://orcid.org/0000-0003-1328-3890
Қолдану	Жоба нәтижелері келесі бағыттар бойынша пайдаланылуы мүмкін: білім беру ұйымдары — интерактивті карталар мен материалдар негізінде Қазақстан тарихын оқытуда; ғылыми қауымдастық — ресурстарды талдау және ғылыми жарияланымдар дайындауда; мәдени ұйымдар — дәрістер, көрмелер және семинарлар ұйымдастыруда; азаматтарға — тарихты тереңірек түсіну және жалпыазаматтық бірегейлікті қалыптастыруда.
Нақты аналогтармен салыстырғанда басымдылығы.	Жобаның қолданыстағы аналогтармен салыстырғандағы артықшылығы оның Қазақстан тарихын тек академиялық тұрғыда зерттеумен шектелмей, зерттеу нәтижелерін кең аудиторияға қолжетімді форматтарға көшіруінде: интерактивті карталар, цифрлық ресурстар, жария дәрістер және заманауи нарративтер арқылы ұсынуында. Қолданыстағы еңбектерден айырмашылығы, жоба өткен кезең туралы қалыптасқан танымал түсініктерді сыни тұрғыда қайта пайымдауға және тарихтың мифологизациясына қарсы тұруға бағытталған. Жария тарих әдістерін қолдану ғылыми негізделген оқиғалар нұсқаларына сүйенген тарихи сананы қалыптастыруға мүмкіндік береді, бұл өз кезегінде жалпыазаматтық бірегейлікті нығайтуға ықпал етеді.
Жарияланымдар тізімі (URL, DOI көрсетілген)	1. Kundakbayeva Zh. "Supporting role" persons at the Russian Steppe Frontier: Accredited Plenipotentiary Representatives for supervising over the situation in the Kalmyk Khanate, 1715-1771 // **Вестник СПбГУ. История. Сентябрь 2026. N 3** (Принята. Находится в печати). (Подтверждающие документы прилагаются.) 2. Tassilova N. A. Statistical Expeditions of the Russian Empire and the Formation of the Source Base for the History of Kazakhstan: the Case of Materials on Kyrgyz Land Use // **Bylye Gody**. – 2026. – Т. 21, № 1. – С. 377–387. – DOI: 10.13187/bg.2026.1.377 https://bg.cherkasgu.press/journals_n/1772357004.pdf

	1. Кундакбаева Ж.Б. Между степными нормами и имперскими ожиданиями: действия казахских правителей во время откочевки калмыков, 1771 г. // Gumilyov Journal of History. — 2025. — Т. 152, № 3. — С. 118–141. — DOI: https://doi.org/10.32523/3080-129X-2025-152-3-118-141 Ссылки на страницы: https://jhistory.enu.kz/index.php/jHistory/article/view/68 2. Тасилова Н. А., Байдавлетова М. Д. Тимуридские источники в истории Средневекового Казахстана // Қазақстан шығыстануы. — 2025. — Т. 15, № 3. — С. 194–210. Ссылки на страницы: https://journal.shygystanu.kz/index.php/main/article/view/295/231 3. Tasilova N. A., Baidavletova M. D. The main concepts of the historical past of the Kazakh people in Soviet historiography // Bulletin of the Khalel Dosmukhamedov Atyrau University. — 2025. — Vol. 77, № 2. — P. 53–63. — DOI: https://doi.org/10.47649/vau.25.v77.i2.05 Ссылки на страницы: https://www.vestnik-asu.kz/jour/article/view/2057 4. Байдавлетова М.Д. 1930-шы жылдардағы қазақ босқыншылығы мәселелері батыстық тарихнамада (2000–2024 жж.) // КазҰУ хабаршысы. Тарих сериясы. – 2025. – Т. 119, № 4. С. 52-62. – DOI: https://doi.org/10.26577/JH20251195 5. Қабдолдина К. Қ. Мәшһүр Жүсіп Көпейұлы поэзиясындағы қажылық: XIX ғасыр соңындағы рухани тәжірибе мен әлеуметтік бейне // КазҰУ хабаршысы. Тарих сериясы. – 2026. – № 120(1). – DOI: 10.26577/JH120120265. Ссылки на страницы: МӘШҺҮР ЖҮСІП КӨПЕЙҰЛЫ ПОЭЗИЯСЫНДАҒЫ ҚАЖЫЛЫҚ: XIX ҒАСЫР СОҢЫНДАҒЫ РУХАНИ ТӘЖІРИБЕ МЕН ӘЛЕУМЕТТІК БЕЙНЕ | КазҰУ Хабаршысы. Тарих Сериясы
Патент туралы ақпарат	-